

Stöd för samordning av etableringsprogrammet

Framtagen i samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länsstyrelserna, Migrationsverket samt Sveriges Kommuner och Regioner

Arbetsförmedlingen

Författare: Arbetsgruppen för lokal och regional samverkan under Samverkansdelegationen

Datum: 2025-12-23

Diarienummer: Af-2025/0118 5272

Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Stödmaterial för samverkan om nyanländas etablering.....	6
1.2	Introduktion till stödet för samordning av etableringsprogrammet	6
2	Processer och insatser inom etableringsprogrammet som behöver beaktas i överenskommelse om samverkan	7
2.1	Första kontakt och inskrivning på Arbetsförmedlingen.....	7
2.2	Samordning och uppföljning av insatser	8
2.2.1	Sfi och samhällsorientering	8
2.2.2	Utbildningsplikten	8
2.3	Samverkan om individer i behov av anpassning av etableringsprogrammet	9
2.4	Reflektionsfrågor	9

1 Inledning

Tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner och Delegationen för unga och nyanlända till arbete har Arbetsförmedlingen tagit fram en ny mall och handledning för överenskommelser mellan myndigheten och kommuner.

Överenskommelsen ska utgöra grunden för samverkan mellan parterna utifrån respektive parts uppdrag och ska tydliggöra ansvarsfördelning, roller, rutiner och gemensamma insatser och processer mellan Arbetsförmedlingen och kommuner.

Mallen och handledningen finns publicerade på Arbetsförmedlingens webbplats, arbetsformedlingen.se/kommuner.

1.1 Stödmaterial för samverkan om nyanländas etablering

Stödmaterial för samverkan inom nyanländas etablering syftar till att komplettera handledningen till mallen för överenskommelser.

Stödmaterialiet består av två delar som kan användas tillsammans eller var och en för sig: Kunskapsstöd om nyanländas etablering och Stöd för samordning av etableringsprogrammet.

Stödet för samordning av etableringsprogrammet fokuserar särskilt på vad som ska finnas i en överenskommelse om samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner. Stödet kopplar till den operativa processen Samordning av etableringsprogrammet som nämns i handledningens avsnitt 6. Stödet specificerar således vad som avses med just denna delprocess. Frågeställningar i sista kapitlet ger underlag för reflektion om varför det är viktigt med samverkan i de områden som lyfts fram.

Stödmaterialen har tagits fram i samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länsstyrelserna, Migrationsverket samt Sveriges Kommuner och Regioner på uppdrag av Samverkansdelegationen som är parternas gemensamma forum för strategisk samverkan inom asylmottagande och nyanländas etablering.

1.2 Introduktion till stödet för samordning av etableringsprogrammet

Stöd för samordning av etableringsprogrammet är avgränsat till processer och insatser som rör nyanlända som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

I handledningen specificeras vad som behöver klargöras i operativa samverkansprocesser. Detta gäller också för samordning av etableringsprogrammet och de processer och insatser som beskrivs i efterföljande avsnitt:

- hur och när den arbetssökande involveras

- kontaktvägar och informationsutbyten för arbetssökande och parter
- hur parterna deltar och medverkar i process eller insats
- respektive parts åtagande och ansvarsfördelning
- hur insats eller process är kopplad till organisation beskriven i avsnitt 5 i handledningen
- om och hur parternas leverantörer deltar

Läs mer i handledningen för överenskommelser på arbetsförmedlingen.se/kommuner.

Det kan finnas andra samverkansforum i anslutning till etableringsprocessen där delvis andra aktörer medverkar som är bra att känna till i arbetet med samverkan, exempelvis samverkan om tidiga insatser för asylsökande, bosättningsprocessen med flera.

Samverkan bör stärka förutsättningarna för deltagare i etableringsprogrammet att få stöd och tillgång till insatser på lika villkor. Detta oavsett exempelvis kön, utbildningsbakgrund, hälsa och språkkunskaper. Läs mer om etablering på lika villkor i kunskapsstödet, kapitel 4 Etableringsprogrammet.

2 Processer och insatser inom etableringsprogrammet som behöver beaktas i överenskommelse om samverkan

2.1 Första kontakt och inskrivning på Arbetsförmedlingen

Det är viktigt att den nyanlände får kontakt med Arbetsförmedlingen så snabbt som möjligt för att påbörja kartläggningen och få igång sin etableringsersättning samt eventuella tilläggsförmåner kopplade till etableringsersättningen (etableringstillägg eller bostadsersättning).

I vissa fall kan individen behöva stöd i den första kontakten med Arbetsförmedlingen för att skrivas in och anvisas till etableringsprogrammet. Arbetsförmedlingen och kommunen kan därför behöva samverka för att ge individen stöd i sina första kontakter med Arbetsförmedlingen. I överenskommelsen ska samverkan tydliggöras avseende eventuellt behov att underlätta inskrivning i etableringsprogrammet. Detta genom att tydliggöra vilka vägar för inskrivning som finns lokalt. Läs mer om inskrivning på Arbetsförmedlingen samt anvisning i etableringsprogrammet i kunskapsstödet, kapitel 3 Efter beslut om uppehållstillstånd och kapitel 4 Etableringsprogrammet.

2.2 Samordning och uppföljning av insatser

I handledningen för överenskommelser beskrivs att operativa processer behöver tydliggöras utifrån behov. För deltagare i etableringsprogrammet är kommunal vuxenutbildning en betydelsefull del av insatserna, i likhet som för många andra arbetssökande. Samhällsorientering och utbildningsplikt är däremot processer som är specifika för deltagare i etableringsprogrammet. Det är möjligt att lokalt välja om man vill lägga beskrivningar av arbetet med utbildningsplikt tillsammans med andra operativa processer eller kopplat specifikt till arbetet med etableringen. Läs mer om insatser inom etableringsprogrammet i kunskapsstödet, kapitel 4 Etableringsprogrammet.

2.2.1 Sfi och samhällsorientering

Svenska för invandrare (sfi) eller motsvarande utbildning vid folkhögskola samt samhällsorientering är i regel obligatoriska aktiviteter inom etableringsprogrammet.¹ Den nyanlände ska ta del av dessa insatser så snart som möjligt efter det att en individuell handlingsplan har upprättats. I överenskommelsen ska ansvarsfördelning och kontaktvägar som underlättar för individer att påbörja och delta i samhällsorientering och sfi tydliggöras.

2.2.2 Utbildningsplikten

Utbildningsplikten är specifik för deltagare i etableringsprogrammet. När Arbetsförmedlingen gör en bedömning att en deltagare omfattas av utbildningsplikt ska deltagaren anvisas att söka reguljär utbildning hos berörd kommun eller folkhögskola. Frågor kring ansökningsförfarandet, kursutbud och progression samt om det finns insatser som kan ges i väntan på plats diskuteras och bestäms lokalt.

Sammanhållen utbildningsplan

Kommunen ansvarar för samverkan avseende upprättande av en sammanhållen utbildningsplan, planen upprättas på gruppnivå. Arbetsförmedlingen behöver delta i samverkan när planen upprättas. Arbetsförmedlingens roll när det kommer till den sammanhållna utbildningen är att bidra med målgruppsanalys, behov utifrån kompetensförsörjning samt att bidra i resonemanget om eventuella aktiviteter utanför undervisningen. Detta kan med fördel ske i samband med den kartläggning som ska göras inför utarbetandet, uppföljning och revidering av en överenskommelse, läs mer i handledningen för arbete med överenskommelser på Arbetsförmedlingens webbplats, arbetsformedlingen.se/kommuner.

Vid samverkan kan information lämnas på gruppnivå om till exempel antal personer som bedöms omfattas av utbildningsplikt och övergripande uppgifter om deras utbildningsbakgrund. Dessa uppgifter kan med fördel ges med givna intervaller utifrån behov som identifieras i samverkan.

¹ § 12 förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Det kan vara fördelaktigt att utreda om det finns möjlighet att vidga utbildningsplanen till att omfatta fler grupper med likartade behov men som inte omfattas av utbildningsplikt.

Inför arbetet med utbildningsplikten är det fördelaktigt att läsa igenom avsnittet om utbildningsplikt i kunskapsstödet, kapitel 4 Etableringsprogrammet.

2.3 Samverkan om individer i behov av anpassning av etableringsprogrammet

För personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller ohälsa är parternas samverkan gällande arbetssätt och insatser av stor vikt för att underlätta etableringen mot studier och arbete. Ett exempel kan vara hur parterna lokalt samarbetar om att tidigt identifiera personer med ohälsa eller funktionsnedsättning som påverkar deras möjlighet att delta i etableringsinsatser. Det kan även avse hur parterna kommunicerar till målgruppen om stöd samt anpassar insatser för att främja progressionen hos deltagarna.

Samverkan kan även behöva ske gällande individer med andra komplexa behov som kan medföra hinder att delta i etableringsprogrammet eller behov av anpassning av programmet. Det kan exempelvis handla om en ansträngd boende- eller familjesituation eller andra omständigheter som påverkar etableringsprocessen. Det behöver därför tydliggöras kontaktvägar mellan parterna avseende dialog om vägar framåt i överenskommelsen, till exempel för uppföljning och anpassning av insatser eller vid avbrott av etableringsprogrammet. Läs mer om hälsa och rehabilitering i kunskapsstödet, kapitel 4 Etableringsprogrammet.

2.4 Reflektionsfrågor

Nedan följer exempel på frågeställningar som kan ge underlag för reflektion om varför det är viktigt med samverkan kring de områden som har lyfts fram.

- Hur främjar och förenklar vi individens kontakter med berörda aktörer i samband med att ett beslut om uppehållstillstånd fattas?
- Hur kan vi samverka för att underlätta och säkerställa deltagande i sfi och samhällsorientering?
- Hur kan nyanländas behov av utbildning och arbetsnära insatser tillgodas i samverkan?
- Vilken typ av samverkan behövs för att tidigt identifiera ohälsa och kunna ge rätt stöd till individen?
- Hur kan samverkan ske för att främja etablering för kvinnor och män på lika villkor?
- Hur kan vi underlätta för samverkan med civilsamhället?

- I vilka delar finns störst behov av regional samverkan mellan kommuner, myndigheter, företag och organisationer?